

הנה"צ רבי משה וואלפסאן
רב דקהל אמונת ישראל
ברוקלין, ניו יורק

לכבוד גליון הח"י של המאסף היקר נור התורה מיסודה של הישיבה הק' "נור התורה", בית גדול שמגדלין בו תורה ותפילה ויראת שמים, תחת הנהגת ידיד-נפשי הגאון רבי נחום רוטשטיין שליט"א, היוצא לכבוד שנת הח"י של הישיבה. יתן הש"ת ויזכו להרבות תורה בטהרה ויהיה כבוד שמים מתגדל על ידם.

בעוז ידידות
משה וואלפסאן

תקע בשופר גדול לחירותינו סוד תקיעת שופר – אחדות וגאולה

תשעה באב לענה, הוי ליל יום טוב הראשון של פסח הוא ליל תשעה באב ע"כ, וכן הוא בחשבון א"ת ב"ש המובא בטור ושו"ע (או"ח סי' תכח), ביום שחל יום א' של פסח חל גם תשעה באב, וכיאוור הדבר שאין הגלות בכלל ישראל דבר העומד בפני עצמה אלא כל התכלית הוא בכדי לבא לגאולה, ומיד כשנכנסים לגלות כבר הם עומדים לגאולה, וכמו שמצינו שברגע שנכנסו בני ישראל למצרים נולדה יוכבד, אם הגואל משה רבינו, וכן מצינו במדרש (איכה א' נ"א) שיום תשעה באב הוא יום לידת משיח צדקינו, ולכן יום שחל בו פסח חל בו תשעה באב, דכל הגלות מושרש בגאולה ותשעה באב מושרש בפסח. וכן איתא בבני יששכר (מאמרי תמוז) אב מאמר א' אות ט' לבאר דברי רש"י בפ' וזאת הברכה עה"פ שמע ה' קול יהודה כאן רמז ברכה לשמעון מתוך ברכותיו של יהודה ואף כשחלקו ארץ ישראל נטל שמעון מתוך גורלו של יהודה שנאמר מחבל בני יהודה נחלת בני שמעון. ע"כ.

והנה איתא בטור (או"ח סי' תי"ד) דיי"ב חדשים כנגד י"ב שבטים, ובכתבי האריז"ל איתא

בפרשת ערי הלויים כתיב: ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו'.

והטעם (טרא"פ) של תיבת אלפים הוא ירח בן יומו, ושל תיבת באמה הוא קרני פרה, וכאן הוא הפעם היחידי שהם נזכרים בתורה, ואיתא במסורה שהניגון של קרני פרה הוא כעין פזר, וירח בן יומו הוא משרת לקרני פרה, ע"כ. (עיין גם בסיועל הסדכה להר"ק מקאמרא ז"ל).

ולכאורה הדבר צ"ב, דאם מנגנים טעם קרני פרה כמו פזר למה בעינין טעם חדש של קרני פרה ומפני מה אינו מספיק שיהיה כאן פזר כמו בשאר מקומות.

ועוד יש להבין למה זכינו דוקא בשבת זו לשני אורחים הנכבדים האלה, קרני פרה ומשרתו, ולמה הם באים דוקא בפסוק זה שבו צוותה התורה ליתן מגרש לערי הלויים.

איתא במדרש (איכה ג' ט): השביעני במרורים זה יום טוב ראשון של פסח דכתיב בו על מצות ומרורים, הרוני לענה מה שהשביעני בליל יום טוב הראשון של פסח הרוני בליל

הוא מלשון פיזור דהיינו התחלת הגלות (וכן הוא אופן הניגון של פזר באופן פיזור), אבל באמת פנימיות של הפיזור והגלות הוא לצורך גאולה, ולכן פזר במילואו דהיינו פ"י זי"ן רי"ש בגימ' וקר"ב פזורניו, וגם בגימ' רי"ח מל"ך משי"ח, ובתמוז ואב יש רוח משיח, דלידת משיח הוא בתשעה באב כנ"ל, ובדרשות חת"ס (מגילת רות פג. בדפי הספר) כ' דחתנת בועז ורות היתה ב"ז בתמוז, דמשם נצמח משיח, וכנגד ז' פעמים פזר שהוא רמז לגלות, יש שבעה דנחמתא.

במשנה (ר"ס כו.) כל השופרות כשרים חזין משל פרה, ובגמ' שם אביי אמר היינו טעמייהו דרבנן שופר אמר רחמנא ולא שנים ושלשה שופרות והא דפרה כיון דקאי גילדי גילדי מתחזי כשנים ושלשה שופרות, ע"כ.

וביאור הענין דשופר היינו אחדות כמו שאומרים תקע בשופר גדול וכו' וקבצנו יחד וכו', וכן כתיב תקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדיחים בארץ מצרים, ולכן שופר של פרה שנראה ככמה שופרות ואינו באחדות פסול. ובזה יש להבין דברי המסורה דקרני פרה מנגנים כמו פזר דשניהם מרמזים על ענין פירוד וגלות, וי"ל דקרני פרה מרמז לחודש אב, שבו נחרב בית המקדש ע"י שנאת חנם ופירוד הלבבות, וכ' ר' צדוק הכהן בספרו פרי צדיק דשם הסדרה מרמז על תוכן ענין הסדרה, ע"כ, והרמז בסדר מטות מסעי היינו שהשבטים (לשון מטות) נוסעים לגלות ולכן קורין מטות מסעי בימי בין המצרים שהוא זמן הגלות, ולפימה שביארנו יש לרמז מטות מסעי בגימ' קר"ן פרה.

ובשל"ה (לי"ט מס' פסחים) כתב לבאר לשון הפסוק החודש הזה לכם ראש חדשים. אבל דרך רמז נוכל לומר דהפסוק רומז החודש הזה

דהסדר כפי סדר הדגלים ונמצא דחדש ניסן כנגד שבט יהודה וחדש אב כנגד שבט שמעון, וזהו עומק דברי רש"י דשבט שמעון נטל מברכתו ונחלתו של שבט יהודה, דהיינו שברכת חדש אב הוא מחדש ניסן, ות"ב מושרש בפסח וכן"ל, עכת"ד הבני יששכר, ולפ"ז מצינו דבר פלא שהתיבות תשע"ה בא"ב עולה בגימ' בניס"ן עתידי"ן לגא"ל.

והנה ידוע דמזל אב הוא ארי, וכתיב באיכה ארי במסתרים, דבאמת ארי מרמז לחסד וכדאיתא בזוה"ק אין לך מרחם על בניו כארי, אלא שהחסד מוסתר ולכן אין לך אכזר אצל אחרים כמו הארי, אבל למעלה בכסא הכבוד ששם נתגלה הפנימיות, הארי הוא א' מהחיות במרכבה שבפנימיות הוא כולו חסד, וכן חודש אב בפנימיות הוא כולו חסד אלא שעדיין לא זכינו להתגלות החסד, ומזל ניסן הוא טלה שהוא חסד בנגלה אבל בפנימיות שניהם שוים, ולכן מז"ל א"ב אר"י עולה בגימ' מז"ל ניס"ן טל"ה, ובזמן בין המצרים קורין להפטרה ג' דפורענותא והם דברי שמעון, חזון, ולעתיד לבא יהיו ג' שבועות אלו הכי גבוהות בשנה אלא שעדיין לא זכינו לכך אבל בפנימיות הם כבר גבוהים וכדברי המגיד ממזריטש כל רודפיה השיגוה בין המצרים, והשורש של ג' שבועות אלו הוא בגאולת פסח וכן"ל במדרש איכה וכמרומו בא"ת ב"ש ולכן א"ת ב"ש בגימ' דבר"י שמע"ו חזו"ן.

איתא בשם הדברי חיים זצ"ל דמחמשה עשר בשבט עולים גבוה וגבוה עד חג השבועות זמן מתן תורתנו, ע"כ, ובכ' סיון שהוא כבר שליש האחרון מהחודש ושייך לחודש תמוז (ירחא דעשו, כדאיתא בזוה"ק) מתחילין לירד לימי בין המצרים עד חמשה עשר באב ואז שוב עולים, ולכן בפ' בהעלותך שקורין בזמן כ' סיון יש ז' פעמים הטעם פזר,

ואת פאת נגב שהוא נגד דגל מחנה ראובן ששם חונים שבט שמעון לרמז דהתיקון של שמעון שהוא חודש אב בא ע"י יהודה שהוא חודש ניסן וכמבואר לעיל מהבני יששכר, ובזמן הגירוש עדיין הם נחשבים כבני העיר, שהרי אלפים אמה הוא בתוך התחום וכאילו הם עדיין בתוכו, אפילו בשעת הגירושין.

ולחבין עומק דברי השל"ה דכל יום מחודש ניסן נחשב כמו ר"ח, י"ל דבנוהג שבעולם הגשמי כל אהבה הוא בתוקף בתחילתה ואח"כ פג והולך, אבל אהבת הקב"ה לכלל ישראל הוא לעולם באותו תוקף שהיתה בתחילה, וזהו ואהבת עולם אהבתך, ולכן יש לרמז זכרת"י ל"ך חס"ד נעורי"ך אהבת"ת כלולותי"ך עולה בגימ' אהבת"ת עול"מ בי"ת ישראל"ל עמ"ך אהבת, וזהו ביאור דברי השל"ה דחודש ניסן הוא חודש של חסד נעוריך, ולכן כל יום נחשב כראש חודש להראות שבכל יום אהבת הקב"ה לכלל ישראל הוא באותו תוקף כבתחילה ממש, ועדיין האהבה היא בן יומו בלי הפוגות. ועי"ז מובן דבר פלא דאיתא (בפסחים מ"ד) בענין גיעולין נכדים הכתוב בפרשתינו, דגיעולי נכרים נמי חידוש הוא דהא כל נותן טעם לפגם מותר דגמרינן מנבילה והכא אסור, וברש"י שם כ' דכלי מדין היו נותן טעם לפגם משום דאינן בני יומן ע"ש, ובחת"ס כ' דמסתמא יש בזה טעם ע"פ סוד, ולדברינו י"ל דטעם דדבר שאינו בן יומו נותן טעם לפגם היא דכל דבר גשמי הולך ופג ממה שהיה בתחילתו וכנ"ל.

וכבר ביארנו דאהבת הקב"ה לכלל ישראל היא לעולם בתוקפה כבתחילתה, אבל בלעם ומדין רצו לקלקל האהבה, וכמ"ש רש"י בפ' בלק דאמר בלעם את שבעת המזבחות ערכתי כנגד המזבחות של האבות, ורצה לקלקל אהבת הקדמונים אברהם יצחק ויעקב, וכן

לכם ראש חדשים כלומר החודש כולו הוא ראשי חדשים, כי כל יום ויום הוא כר"ח וכמ"ש הטור דאין מתענין בניסן וכו' עכ"ל, ולפ"ז י"ל דירח בן יומו רמז לחודש ניסן, דכל יום הוא ראש חודש, כלומר כל יום הוא כאילו היום התחיל החודש והוא בן יומו. ויש לרמז עוד יר"ח ב"ן יומ"ו בגימ' חד"ש האבי"ב.

וזהו ביאור דברי המסורה דירח בן יומו משרת את הקרני פרה, דהיינו שחודש ניסן מברך ומתקן את חודש אב, כמו שלקח שמעון מחלקו של יהודה, וכמו שת"ב מושרש בפסח, וכן הירח בן יומו מתקן הקרני פרה ומאחדו להיות שופר א' לקבץ נדחי ישראל והיינו לידת משיח שהוא בת"ב, וזהו השופר במילואו המקבץ נדחי ישראל, ולכן יש לרמז "שופר" במילואו דהיינו שי"ן וי"ו פ"ה רי"ש בגימ' קרנ"י פרה יר"ח ב"ן יומ"ו, וגם יש לרמז קרנ"י פרה בגימ' דו"ד מל"ך ישראל, שממנו יצא משיח המקבץ נדחי ישראל. פרה - פרה ורבה, בן יולד, קרנ"י פרה בגי' ופרינו באר"ץ.

ולכן זוכין לקרות ירח בן יומו וקרני פרה דוקא בשבת זו שמברכין חודש אב (ולפעמים חל פ' מסעי בשבת ראשונה שבחודש אב) לחזק הלבבות של כלל ישראל, דהגם דנכנסין לחודש של גלות אדרבה ממנו תצא הגאולה, ולכן קורין ירח בן יומו וקרני פרה דוקא בתיבות אלו אלפים באמה שהם המגרש שנותנין חוץ לערי הלוים, די"ל מגרש לשון ויגרש את האדם לרמז לנו שהגם שנגרשו חוץ לעיר מ"מ נחשבים כחלק מהעיר, ואפילו בשעת הגלות והפירוד של קרני פרה מ"מ יש תיקון של ירח בן יומו. א"ת פא"ת קדמ"ה אלפיי"ם באמ"ה בגי' הללוה"ו בתק"ע שופ"ר, מקרן פרה נעשה שופר. ותיבות אלו אלפים באמה הם בפאת קדמה שהוא נגד דגל מחנה יהודה כדאיתא בסדר הדגלים בפ' במדבר, ומיד אח"כ כתיב

ויש לרמז מטו"ת ומסע"י בגימט' מצאתי דו"ד
עבד".

והנה איתא בספר פרי צדיק (דכ"ט קטו) שאנשי
סדום הם הנפשות שיתגלגלו בדור ביאת
משיח, ולדברינו עולה בכפתור ופרח שבפ'
הגבולים נרמז דסדום הוא שורש הגאולה וגם
יתהפך לעתיד לבא להיות גן ה', ויש להוסיף
דאברהם אבינו התפלל על אנשי סדום ביום
א' דפסח והם הנפשות של דור ביאת משיח,
והיינו כדברי המדרש דהגאולה מגלות מורש
בפסח וכמרומו בא"ת ב"ש.

ובחזרת הגבול לים המלח שהוא רמז לגאולה
העתידה כתיב והי"ו תוצאותי"ו י"ם
המל"ח. ולכן עולה בגימ' כ"י פד"ה ה' א"ת
יעק"ב וגאל"ו מי"ד חז"ק ממנ"ו. ובפ' דברים
נקרא ים המלח בשני שמות ים הערבה וים
המלח, וי"ל דשם ים המלח הוא בזמן הגלות,
ושם ים הערבה הוא לעתיד לבא בשעת התיקון
כדכתיב וערבתה כגן ה'. ונמצא דים המלח
הוא כנגד חודש אב חודש הגלות, וים הערבה
כנגד חודש ניסן חודש הגאולה, ולכן י"ם
הערב"ה עולה בגימ' יר"ח ב"ן יומ"ו, שהוא
מרמז לחודש ניסן, ומה שנאמר אצל סדום
וערבתה כגן ה' ששון ושמחה ימצא בה, נאמר
על זמ"ן סדום, צום החמישי לבית יהודה
לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

והנה הימים האלה הם הכנה לימי אלול ותשרי
כידוע מספה"ק כי בימים אלו טמונים
וגנוזים אורות של מלך המשיח, (כידוע בי"ז
בתמוז היתה החתונה של בועז ורות עיין חת"ס),
ובת"ב נולד משיח, ובכח ימים אלו שטוב גנוז
בגום מושכים מלכות שמים לקראת ימי "המלך
הקדוש". יה"ר שנזכה לקבל עלינו מלכות
ונזכה לזכרונות ולשופרות של מלך המשיח.

וישת אל המדבר פניו שהזכיר חטא העגל
לקלקל האהבה, אבל הקב"ה לא הניחו לקלקל
האהבה ולכן כתיב בפ' כי תצא ולא אבה ה'
אלקיך לשמוע אל בלעם וכו' כי אהבך ה'
אלקיך לא תדרוש שלומם וטובתם כל ימין
לעולם, וכן שנאתם בן יומו לעולם. והואיל
והם רצו לקלקל האהבה זה לעומת זה עשה
אלקים וכליהם הם לעולם בן יומן תחת אשר
רצו לקלקל הירח בן יומו, ויש לרמז ואהב"ת
עול"ם אהבת"ך בגימ' פשע"ם תכס"ה אהב"ה,
דלכן לא הביט און ביעקב בשעה שהזכיר בלעם
עונם.

בפרשת הגבולים, הקב"ה מתחיל לומר
הגבולים מים המלח, והיה לכם גבול
נגב מקצה ים המלח קדמה, ולבסוף הגבול
חוזר לים המלח והיו תוצאותיו ים המלח,
ולכאורה הדבר קשה דהא ים המלח הוא מקום
השחתה וקללה, שהוא מקום סדום שנשחת
ולמה התחיל הקב"ה הגבול משם, הלא לא
מסמנא מילתא ח"ו, והנה איתא במדרש מצאתי
דוד עבדי היכן בסדום שמשם יצאו בנות לוט
ומהן יצאה רות המואביה אם דוד המלך, ומזה
נראה דשורש הגאולה בא מסדום, ובאמת
לעתיד לבא יחזור ים המלח להיות כגן ה' כמו
שהיתה בתחילה כגן ה' כארץ מצרים, וכמו
שאמר הנביא כי נחם ה' ציון וכו' וישם מדברה
כעדן וערבתה כגן ה', וערבתה היינו ים המלח
כמ"ש בפ' דברים ים הערבה ים המלח, ולכן
מתחיל הגבול מים המלח וגם מסיים שם,
להראות שמשם שורש הגאולה, דוד המלך,
ולעתיד לבא יהיה שם הגאולה שיחזור להיות
כגן ה', ונמצא דמה שים המלח הוא במקום,
בין המצרים הוא בזמן, ששם נטמן הגאולה,
ולכן לעולם קורין פרשת הגבולים בבין המצרים,

